

เครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน จากแนวคิดพรรณพฤกษา

DECORATIVE POTTERY FOR GARDEN : FLORA ASPIRED CONCEPT

รุจณี อ่ำสกุล

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การทำวิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนา รูปแบบแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวนพร้อมทั้งพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์เครื่องปั้นดินเผาอันมีที่มาจากความบันดาลใจของธรรมชาติ โดยกำหนดโครงสร้างรูปทรงที่เรียบง่าย เพื่อเน้นการตกแต่งพื้นผิว ลวดลายนูนต่ำให้โดดเด่น แสดงออกถึงความอ่อนช้อยเลื่อนไหลของพืชพรรณพฤกษาให้เห็นได้เด่นชัด ผลที่ได้ คือผลงานที่มีรูปแบบแปลกใหม่และมีความงามตามอุดมคติ แนวคิด และวัตถุประสงค์ ก่อให้เกิดเอกภาพและความสุนทรีย์ภาพสามารถตอบสนองต่อหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยและเป็นผลงานศิลปะสำหรับประดับตกแต่งสถานที่ให้งดงาม

การพัฒนาเทคนิคกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน ซึ่งประกอบด้วย แก้วเจ็ดตัว กระเบื้องปูทางเดินหนึ่งชุด โคมไฟสวนหนึ่งชุด กระถางปลูกไม้ประดับสามใบ โดยการประสานทักษะความรู้ด้านการออกแบบรูปทรงโครงสร้างและพื้นฐานศิลปะจิตรในการสร้างสรรค์ลวดลายที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวด้วยกรรมวิธีการขึ้นรูปแบบขด สำหรับผลงานขนาดใหญ่ และการกดดินจากแม่พิมพ์สำหรับผลงานขนาดเล็ก ทำการตกแต่งพื้นผิวด้วยวิธีการขีด ขีด แกะ เจาะ และการปั้นเพิ่มความนูนของลวดลาย พร้อมการเคลือบพื้นผิวชั้นนอกด้วยเคลือบสีต่างๆ ซึ่งผลงานประกอบด้วย ชุดแก้ว โคมไฟ กระถางปลูกไม้ประดับ และแผ่นปูพื้นทางเดินในสวน ใช้วัตถุดิบจากเนื้อดินผสมระหว่างดินพื้นบ้านสุพรรณบุรีร้อยละ 30 และดินปอร์ซเลนร้อยละ 70 ขึ้นรูปด้วยกรรมวิธีการปั้นขด การทำเป็นแผ่น และการบีบจากแม่พิมพ์ เผาที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ได้เนื้อดินสีส้มอ่อน และเผาเคลือบที่อุณหภูมิ 1,200 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นการเผาแบบสันดาปสมบูรณ์

คำสำคัญ : เครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน จากแนวคิดพรรณพฤกษา

Abstract

The objective of this artistic research is to innovate to make the conventional and mundane gardening potteries to become modern art wares that add esthetic values into the gardening wares. It is argued that these innovative, floral-inspired potteries can enhance and intensify the beauty of nature, particularly the garden, when they are creatively and harmoniously placed in a well-design garden. The innovation is in their designs as well as in their creation process. The plant-flora based design patterns of the potteries emphasize simplicity yet stylish and graceful. A variety of creation techniques were used including cutting through, scraping, piercing, sculpturing and adding bas-relief to create three-dimensional effect. The ceramic works were then glazed in layers to create attractive and subtle beauty. Examples of the products are chairs, stools, garden lamps, flower pots and tiles. The clay used was a mixture of 30% Suphanburi clay and 70% porcelain to create orange based color. The potteries were hand build using a variety of pottery forming methods such as pinching, coiling, slabbing and press molding. The earthenwares were biscuit fired in low heat at 800 degree Celsius and glazed fired in high heat at 1,200 degree Celsius in perfect combustion. The results are innovative potteries with ideal esthetic and functional benefits that enhance natural beauty of gardens.

Keyword: Decorative pottery for garden: Flora Aspired concept

บทนำ

ในโลกไร้พรมแดนของสังคมยุคปัจจุบัน ผู้คนตื่นตัวและให้ความสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านต่างๆ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบไม่หยุดนิ่ง เพื่อตอบสนองการดำเนินชีวิตของผู้คนให้สะดวก รวดเร็ว และก้าวข้ามขีดจำกัดนานัปการ ดังเช่น ตัวอย่างของเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและสารสนเทศ ซึ่งเชื่อมโยงผู้คนจากทั่วทุกมุมโลกเข้าไว้ด้วยกัน เป็นความล้ำสมัยทางเทคโนโลยีที่ช่วยให้การติดต่อข้อมูลข่าวสารกระจายถึงกันได้อย่างฉับไว และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิถีชีวิต ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาบนวิถีแห่งความเจริญทางด้านวัตถุเป็นสำคัญ ทว่าการดำรงอยู่ของมนุษย์นั้นมิอาจจะมุ่งเน้นความเจริญทางวัตถุได้เพียงด้านเดียว หากยังต้องการการเติมเต็มคุณค่าทางจิตวิญญาณ เพื่อก้าวสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และเมื่อผู้คนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณค่าด้านจิตใจ และจิตวิญญาณกันอย่างแท้จริงแล้ว อาจทำให้เราหันกลับมามองและพิจารณาสิ่งรอบตัวอย่างมีสติ ได้ชื่นชมและซึมซับกับสุนทรียภาพแห่งธรรมชาติ ตระหนักในคุณค่าและความมหัศจรรย์ของพลังแห่งธรรมชาติเปรียบเสมือนพระเจ้าผู้สร้างสรรพสิ่งอย่างมีศิลปะ ทั้งประณีต วิจิตรบรรจง และสมคูล เป็นความงามสมบูรณ์แบบและทรงคุณค่า สะท้อนออกมาสู่ความอุดมสมบูรณ์ของผืนดิน ความเขียวขจีของแมกไม้ ความสดชื่นของกระแสน้ำและสายลม ฯลฯ ความงดงามและเสน่ห์ในธรรมชาติรอบตัว กระตุ้นให้เกิดการรับรู้ทางอารมณ์ ก่อให้เกิดความสุข ความซาบซึ้ง ความอบอุ่น ความประทับใจ ส่งผลให้จิตใจเกิดความสงบ เป็นสมาธิ และจุดประกายสติปัญญา ช่วยขัดเกลาจิตใจและยกระดับจิตวิญญาณของผู้คน

ในขณะที่การดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันได้ผลักดันให้มนุษย์ห่างไกลจากธรรมชาติมากขึ้นทุกขณะ ยังมีผู้คนอีกเป็นจำนวนมากที่แสวงหาแนวทางกลับคืนสู่วิถีแห่งธรรมชาติ เพื่อเติมเต็มความสุขในการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนจากสิ่งใกล้ตัวคือ การจัดสวนตามบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสถานที่ต่างๆ ซึ่งเปรียบเสมือนการจำลองความงามตามธรรมชาติให้อยู่ใกล้ชิดกับมนุษย์มากยิ่งขึ้น สามารถใช้เป็นพื้นที่ในการแสวงหาความสุขอย่างเรียบง่าย ได้ผ่อนคลายจากความตึงเครียด และสร้างสุนทรียภาพให้เกิดขึ้นในบรรยากาศใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด

แนวคิดของการกลับคืนสู่วิถีธรรมชาติเป็นแรงผลักดันในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่อถ่ายทอดสุนทรียภาพแห่งความงามของธรรมชาติสู่การดำเนินวิถีชีวิตในยุคปัจจุบัน โดยกลั่นกรองจากประสบการณ์จริงที่ได้ใกล้ชิดธรรมชาติ มาสู่การสร้างสรรค์ผลงานชุด “เครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวนจากแนวคิดพรรณพฤกษา” เพื่อตอบสนองประโยชน์ด้านการใช้งาน และประโยชน์ทางด้านสุนทรียภาพเป็นสำคัญ ชุดเครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวนที่จัดวางได้อย่างลงตัวในสวนที่จัดขึ้นจะเอื้อประโยชน์ต่อผู้พบเห็นให้เกิดความประทับใจ ดึงดูดใจให้เกิดความผ่อนคลาย และเกิดความอึดอเมใจจากการใช้งาน นับเป็นการดึงเสน่ห์ความงามของธรรมชาติที่เป็นนามธรรม สร้างสรรค์ผ่านผลงานศิลปะให้เป็นรูปธรรม และสามารถต่อยอดคุณค่าจากผลงานได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์

1. สร้างสรรค์และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน สื่อเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ
2. พัฒนาเทคนิค กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผาด้วยการผสมผสานทักษะทางศิลปะในแขนงต่าง ๆ ได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity)
3. เผยแพร่ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (Individual)
4. สร้างสุนทรียภาพทางศิลปะผ่านผลงานเครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน ที่สามารถก่อให้เกิดความบันเทิงใจและสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น

กรอบแนวคิด

ผลงานเครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน มุ่งเน้นแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความงามแห่งธรรมชาติ กำหนดรูปแบบโครงสร้างเรียบง่ายเพื่อประสานสัมพันธ์กับการตกแต่งพื้นที่สวนกลางแจ้งที่เน้นจุดเด่นของลวดลายพรรณพฤกษาอันอ่อนช้อยพลิ้วไหว เพื่อสร้างความรู้สึกละเอียดอ่อนไหว ทั้งมีรูปแบบงดงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยผลงานนี้ผู้วิจัยคาดหวังให้เป็นประโยชน์ใช้สอยและสร้างสุนทรียภาพทางอารมณ์

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาและวิเคราะห์หลักการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน ที่ใช้ในการจัดสวนแบบธรรมชาติโดยการแสดงออกผ่านสื่อทางศิลปะประเภททัศนศิลป์หรือศิลปะตกแต่งซึ่งประกอบไปด้วย ชุดม้านั่งสนาม โคมไฟ แผ่นปูพื้นทางเดินสนามหญ้า และกระถางปลูกไม้ประดับ

1. ขอบเขตเนื้อหา

กำหนดเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยได้รับความบันเทิงใจจากธรรมชาติ นำมาสู่แนวความคิดที่ต้องการถ่ายทอดเรื่องราวความประทับใจในความงามแห่งธรรมชาติ ทั้งความสร้างสรรค์ ความมีระเบียบทรงของพืชพรรณธรรมชาติ ตลอดจนรูปร่างอิสระของสิ่งไม่มีชีวิต เช่น ก้อนหิน โดยเน้นการนำสิ่งที่ตรงกันข้ามมาผสมผสานให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นการถ่วงกรองความรู้สึกและอารมณ์ทางนามธรรมให้แสดงออกเป็นรูปธรรมผ่านผลงานเครื่องปั้นดินเผาแบบงดงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อใช้ในการตกแต่งสวนที่จัดในรูปแบบเลียนแบบธรรมชาติให้เกิดความสอดคล้องทั้งผลงาน และสถานที่ติดตั้งได้ลงตัว ก่อให้เกิดสุนทรียภาพที่ช่วยเติมเต็มความสุขในการดำเนินชีวิต และการแสวงหาความหมายทางจิตวิญญาณของปัจเจกบุคคลผู้สนใจศึกษาศิลปะ

2. ขอบเขตรูปแบบผลงาน

กำหนดรูปแบบผลงานเครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวนให้มีเอกภาพทางรูปทรงที่สอดคล้องกับเอกภาพของแนวความคิดโดยกำหนดรูปทรงให้มีความเรียบง่ายเพื่อส่งเสริมความโดดเด่นของการตกแต่งพื้นผิวด้วยลวดลายปูนดำที่เน้นความอ่อนช้อยเคลื่อนไหวของพืชพรรณพฤกษาเห็นได้เด่นชัดด้วยวิธีการปั้นเพิ่มความหนา การขูด ขีด แกะและเจาะพร้อมทั้งเคลือบตกแต่งพื้นผิวชั้นนอกด้วยเคลือบสีทึบและเคลือบสีใสเพื่อเพิ่มสีสันและความน่าสนใจให้แก่ชิ้นงานแต่ละชุด ซึ่งประกอบด้วย ชุดเก้าอี้ห้าตัว โคมไฟหนึ่งโคม กระถางปลูกไม้ประดับสามใบ และชุดกระเบื้องปูพื้นทางเดินในสวน ซึ่งใช้วัตถุดิบจากเนื้อดินผสมระหว่างดินพื้นบ้านสุพรรณบุรีร้อยละ 30 และดินปอร์ซเลนร้อยละ 70 เพื่อให้เนื้อดินเกิดสีส้มอ่อนหลังการเผา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาข้อมูลทางเอกสารที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ ตลอดจนศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ วัสดุ ดิน เทคนิค และกระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยเข้าชมกระบวนการผลิตในโรงงานขนาดใหญ่ระดับประเทศและสำรวจรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวนทั้งจากโรงงานผลิตและตามท้องตลาดทั่วไป

2. การกำหนดแนวความคิด

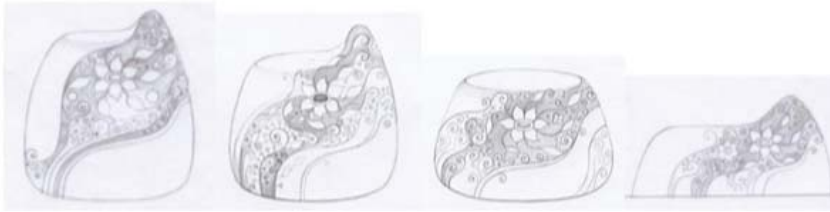
ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบโครงสร้างเรียบง่าย พร้อมตกแต่งพื้นผิวปูนเป็นลวดลายเส้นคดเคี้ยวเคลื่อนไหวไปมา เพื่อแสดงออกถึงความเคลื่อนไหว ซึ่งได้ความบันดาลใจจากรูปทรงของพืชพรรณไม้เลื้อยและดอกไม้ นำมาสร้างเป็นลวดลายใหม่ที่เน้นถึงความงามในความอ่อนช้อยและความเป็นระเบียบในทิศทางเดียวกันคือทวนเข็มนาฬิกา เป็นการจำลองความงามตามธรรมชาติให้ปรากฏอยู่บนพื้นผิวเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งมีความคงทนไม่เหี่ยวเฉาและเสื่อมสภาพ เช่น พืชพรรณของจริง เป็นการแสดงออกถึงความสมบูรณ์แบบทั้งด้านหน้าที่ใช้สอย การสร้างสิ่งแวดล้อมที่น่ารื่นรมย์และผ่อนคลาย ภายใต้บรรยากาศของสวนที่เรียบง่ายและมีเสน่ห์ สร้างสุนทรีย์ภาพและความสุขทางใจแก่ผู้พบเห็น สามารถสัมผัสและรับรู้ได้ถึงความรู้สึกสงบ เกิดสมาธิและปัญญา และนำไปสู่การยกระดับจิตใจของปัจเจกบุคคล

3. การร่างแบบ

การร่างแบบเป็นขั้นตอนเริ่มต้นการปฏิบัติงานออกแบบเพื่อถ่ายทอดแนวคิดและจินตนาการให้สื่อออกมาเป็นภาพ ได้นำหลักการออกแบบและทฤษฎีต่างๆ มาผสมผสานเพื่อพัฒนารูปแบบให้ตรงตามความถนัดเฉพาะตัว โดยการทดลองร่างแบบหลายๆ แบบแล้วนำมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ เพื่อเลือกแบบที่พึงพอใจสูงสุด ประกอบด้วย ชุดเก้าอี้ โคมไฟ กระเบื้องปูพื้นทางเดิน และกระถางปลูกไม้ประดับ

3.1 การร่างแบบเก้าอี้ในสวน ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติที่ผ่านความประทับใจต่อความงามของรูปทรงก้อนหิน ได้เลือกสรรรูปทรงก้อนหินตามธรรมชาติ ที่มีรูปลักษณะน่าประทับใจและใกล้เคียงกับเนื้อหาของกรวิจัยมากที่สุดเพื่อนำมาเป็นต้นแบบการออกแบบรูปทรงเก้าอี้ โดยวิธีการคลี่คลายและลดทอนรายละเอียดให้ได้รูปทรงใหม่ตรงตามวัตถุประสงค์และมีความสวยงาม กำหนดรูปแบบเก้าอี้ให้มีรูปทรงเรียบง่าย เก้าอี้แต่ละตัวมีรูปทรงไม่เหมือนกันและมีขนาดแตกต่างกัน รูปทรงเก้าอี้แต่ละตัวเน้นให้มีส่วนบนเรียวเล็กกว่าส่วนฐานเล็กน้อย สร้างความรู้สึกมั่นคง ประกอบกับโครงสร้างโค้ง มุมมน และพื้นผิวเรียบเนียน รับกับการตกแต่งพื้นผิวด้วยลวดลายฉลุที่ดูอ่อนช้อยเคลื่อนไหว ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับพรรณพฤกษาศาตามธรรมชาติ

ภาพที่ 1 แบบร่างชุดเก้าอี้

3.2 การร่างแบบกระเบื้องปูพื้นทางเดินในสวน มีแนวความคิดในการถ่ายทอดความงามตามธรรมชาติลงบนแผ่นกระเบื้องปูพื้นทางเดินในสวน ให้มีรูปแบบลวดลายสอดคล้องกับรูปแบบการจัดสวนแบบธรรมชาติ โดยนำลวดลายจากตารางมาผสมผสาน และประยุกต์เป็นแผ่นกระเบื้องลายดอกไม้ที่มีลักษณะรูปร่างและขนาดแตกต่างกันหลากหลายแบบ โดยไม่กำหนดรูปแบบ และลวดลายการจัดวางแผ่นกระเบื้อง เน้นการใช้ความรู้ด้านองค์ประกอบศิลป์ในการจัดวางแผ่นกระเบื้องให้เกิดความงามตามความพึงพอใจ พร้อมทั้งสร้างทิศทางการเดินอย่างเป็นอิสระสอดคล้องกับบรรยากาศภายในสวน ซึ่งเน้นจุดเด่นที่ความเคลื่อนไหวเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ

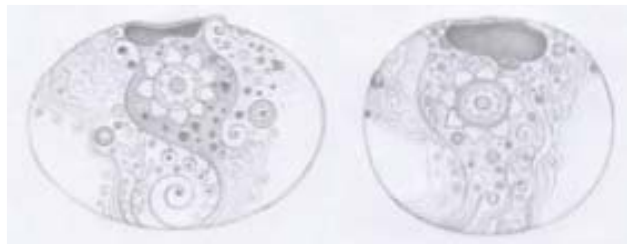
ภาพที่ 2 แบบร่างแผ่นกระเบื้องปูพื้น

3.3 การร่างแบบโคมไฟ มีความบันดาลใจจากรูปทรงต้นกระบองเพชร โดยตัดทอนรายละเอียดให้ได้รูปทรงที่เรียบง่ายเพื่อส่งเสริมการตกแต่งพื้นผิวให้เห็นเด่นชัด รูปทรงมีขนาดต่างกันเพื่อนำรูปทรงมาประกอบเรียงกันในแนวตั้งให้เกิดความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะของรูปแบบโคมไฟในสวนที่จัดแบบธรรมชาติ

ภาพที่ 3 แบบร่างโคมไฟ

3.4 การร่างแบบกระถางปลูกไม้ประดับความประทับใจและความชื่นชอบในรูปทรงของต้นกระบองเพชร ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะรูปร่างและรูปทรงกลม เป็นที่มาของต้นแบบในการออกแบบโครงสร้างกระถาง โดยลดทอนรายละเอียดให้ได้รูปทรงเรียบง่าย เน้นการตกแต่งพื้นผิวกระถางให้โดดเด่นด้วยภาพปูนต่ำลวดลายพืชพรรณพฤษชาติที่คิดค้นขึ้น อ่อนช้อย และเคลื่อนไหวอยู่บนพื้นผิวกระถาง จำลองลักษณะของพืชที่เกาะบนลำต้นไม้ใหญ่และชอกหินตามธรรมชาติ

ภาพที่ 4 แบบร่างกระถางไม้ประดับ

3.5 การร่างแบบลวดลายตกแต่งพื้นผิว ได้แนวคิดจากรูปร่างและรูปทรงของพืชพรรณพฤกษานานาชนิด จุดประกายความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดจินตนาการในการออกแบบลวดลายหลากหลายแบบ ผสมผสานกับการจัดวางจังหวะและสัดส่วนของรูปทรงดอกไม้และใบไม้ เพื่อให้เกิดความงามที่สัมพันธ์กับเส้นโค้งที่อ่อนไหวอ่อนช้อยของพืช เน้นการแสดงผลถึงความรู้สึกเคลื่อนไหว และพลังของความเชื่อมโยงของธรรมชาติ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายพรรณพฤกษา

ชื่อ	การพัฒนาแบบร่าง		ชื่อ	การพัฒนาแบบร่าง	
ปะดู่			บัวหลวง		
เฟิร์น			บานชื่น		
เฟิร์น			จอก		
ยอ			ผักแว่น		
			อินทนิล		
			ไฮเดรนเยีย		

4. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

4.1 ขั้นตอนการสร้างรูปทรง

เริ่มต้นการขึ้นโครงสร้างด้วยกรรมวิธีการขึ้นรูปแบบขด ซึ่งสามารถที่จะขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ได้ตั้งแต่ชิ้นงานขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ เริ่มด้วยการคลึงดินเป็นเส้นยาวกลมโดยให้มีขนาดเส้นตามความเหมาะสมของภาชนะที่ปั้น แล้วนำไปขดบนฐานที่เตรียมไว้ มีการตกแต่งลวดลายเพื่อเพิ่มคุณค่าความงามโดยนำลวดลายจากตารางที่ได้ออกแบบมาผสมผสานเพื่อสร้างสรรค์ลวดลายบนพื้นผิวขณะที่ดินนิ่มหรือหมาดอยู่ แล้วใช้วิธีการปั้นขีด ขูด ทิ่ม แกะและการเจาะให้เป็นร่องลึกและตื้น เพื่อให้เกิดค่าน้ำหนักหลายระดับแล้วรอให้ชิ้นงานแห้งก่อนนำไปเผาดิบ

4.2 ขั้นตอนการเผาเครื่องปั้นดินเผาแบบสันดาปสมบูรณ์

ขั้นตอนการเผาวัสดุประสงค์เพื่อให้เนื้อผลงานมีความแกร่งและคงรูป การเผาครั้งแรกเรียกว่าการเผาดิบ ใช้เวลาในการเผา 8 - 10 ชั่วโมง ใช้อุณหภูมิที่ประมาณ 800 องศาเซลเซียสหลังเผาเสร็จปล่อยให้เตาเย็นลงช้าๆ ไม่ต่ำกว่า 24 ชั่วโมงแล้วนำชิ้นงานเผาดิบมาเคลือบสีด้วยกรรมวิธีการชุบเคลือบสำหรับชิ้นงานขนาดเล็ก และการพ่นเคลือบสำหรับชิ้นงานขนาดใหญ่แล้วนำไปเผาเคลือบใช้เวลาการเผาประมาณ 6 - 12 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิ 1,200 องศาเซลเซียส จนน้ำเคลือบที่ชุบ

บนชิ้นงานละลายเป็นเนื้อเดียวกัน สังเกตเห็นเป็นชั้นแก้วบางๆ ติดอยู่บนผิวชิ้นงาน มีคุณสมบัติลื่นมือ ผิวเรียบมันวาวสวยงาม พื้นผิวมีความแข็งแรงคงทน สามารถป้องกันการเกิดริ้วรอยขีดและการกัดกร่อนต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 5 ภาพบางส่วนของการกระบวนการทางเครื่องปั้นดินเผา

วิเคราะห์ผลงาน

ผลงานชุดที่ 1 แก้วสำหรับนั่งในสวน

ภาพที่ 6 ผลงานแก้วชุดห้าตัว

ภาพที่ 7 การจัดวางแก้วอี่เป็นกลุ่มวงกลม

วิเคราะห์ผลงานชุดแก้วอี่

ผลงานเครื่องปั้นดินเผาชุดแก้วอี่มีแนวคิดมาจากรูปทรงของก้อนหินตามธรรมชาติ ออกแบบให้มีรูปทรงเรียบง่ายโดยมีส่วนฐานกว้างแล้วค่อยๆ เรียวเล็กน้อยในส่วนบน สร้างความรู้สึกสง่างามและมั่นคง ทรวดทรงรูปนอกโค้งและมีมุมมน ให้ความรู้สึกไม่แข็งกระด้าง พร้อมด้วยพื้นผิวที่เนียน ลื่นเป็นมันวาว สร้างความรู้สึกนุ่มนวลมากยิ่งขึ้น

จุดเด่นอีกประการของชุดแก้วอี่อยู่ที่การตกแต่งพื้นผิวด้วยลวดลายนูนต่ำให้โดดเด่นด้วยการชุบร่องลึก-ตื้น เป็นลวดลายพรรณพฤกษาที่มีลำต้นเป็นเส้นโค้ง คดเคี้ยว และเลื้อนไหลอ่อนช้อย ใช้เคลือบสีเขียวใสเมื่อฝังลงในร่องที่ชุบไว้ทำให้ลวดลายชัดเจนมากขึ้น สร้างความรู้สึกพลิ้วไหวให้กับผลงาน ทั้งนี้ เป็นการประสานรูปทรงกับลวดลายให้เกิดความกลมกลืนเป็นเอกภาพ ซึ่งกำหนดสัดส่วนของลวดลายไม่เกินร้อยละ 40 โดยมีที่มาแนวคิดจากพืชขนาดเล็กที่ขึ้นแซมบนลำต้นไม้ใหญ่ และชอกหิน คล้ายลวดลายประดับตามธรรมชาติ ได้ออกแบบเจาะช่องลายขนาดใหญ่บนชิ้นงานเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแก้วอี่ ตลอดจนเกิดการไหลเวียนของอากาศจากภายนอกสู่ภายใน ช่วยให้ผลงานดูไม่ทึบตัน ชุดแก้วอี่ทั้งห้าตัวมีลักษณะรูปร่างที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดและสัดส่วนของรูปทรงที่ไม่เท่ากัน สร้างความหลากหลาย ไม่น่าเบื่อ เน้นการออกแบบให้สามารถจัดวางชุดแก้วอี่ได้หลายรูปแบบได้อย่างอิสระ สร้างความแปลกใหม่ น่าสนใจ และช่วยเพิ่มบรรยากาศที่ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวภายในสวนอยู่เสมอ

ผลงานชุดที่ 2 กระเบื้องปูทางเดินในสวน

ภาพที่ 8 ส่วนประกอบกระเบื้องเคลือบสี

ภาพที่ 9 การจัดวางกระเบื้องปูทางเดิน

วิเคราะห์ผลงานชุดกระเบื้องปูพื้นทางเดิน

ผลงานกระเบื้องดินเผาสำหรับปูพื้นทางเดินในสวนมีแนวคิดมาจากความงามของดอกไม้สีสันสดใสที่ร่วงหล่นลงบนพื้นเขียวขจีของสนามหญ้าผู้วิจัยจึงนำมาออกแบบเป็นกระเบื้องดินเผาปูพื้นรูปทรงดอกไม้ที่มีทั้งความสวยงามและความคงทนถาวร เน้นการออกแบบที่หลากหลายทั้งสีสัน รูปทรง และพื้นผิว สร้างความรู้สึกเคลื่อนไหวให้ชิ้นงาน ซึ่งจุดเด่นของผลงานชุดนี้คือการเคลือบสีสดใส สร้างความรู้สึกตื่นตาตื่นใจบนพื้นทางเดิน โดยใช้สีวรรณะร้อน ได้แก่ แดง ส้ม เหลือง ชมพู ฯลฯ เพื่อให้ตัดกับสีเขียวของสนามหญ้าซึ่งเป็นวรรณะสีตรงข้าม ช่วยขับสีของกระเบื้องให้สดใสโดดเด่นท่ามกลางบรรยากาศสวนโดยรวมที่มีโครงสีเป็นวรรณะเย็น ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลดความโดดเด่นของสีวรรณะร้อน ด้วยการประสานสีวรรณะเย็นเข้าไปผสมผสานในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 30 ของชิ้นงาน

การจัดวางรูปแบบแผ่นปูพื้นทางเดินในสวนให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว เน้นการใช้แผ่นกระเบื้องที่มีลักษณะรูปร่างและขนาดแตกต่างกัน จัดวางให้มีจังหวะช่องไฟอย่างอิสระ ไม่มีรูปแบบตายตัวโดยใช้พื้นฐานความรู้ทางศิลปะในการจัดวางให้เกิดความสวยงาม ให้ความรู้สึกสบายๆ และผ่อนคลายในสวน

ผลงานชุดที่ 3 โคมไฟตกแต่งสวน

ภาพที่ 10 ส่วนประกอบโคมไฟ

ภาพที่ 11 การติดตั้งโคมไฟ

วิเคราะห์ผลงานชุดโคมไฟ

ผลงานโคมไฟที่เน้นให้เกิดประโยชน์ทั้งการตกแต่งสวนในเวลากลางวันและให้แสงสว่างในยามค่ำคืน โดยมีแนวคิดในการออกแบบจากต้นกระบองเพชร ตัดทอนให้มีรูปแบบเรียบง่ายมีลักษณะเป็นรูปทรงกลม จัดวางให้สมดุลซ้อนต่อกันเป็นแนวตั้งสร้างความรู้สึกเคลื่อนไหวที่ประสานกับความขัดแย้งของทิศทางการจัดวางที่ให้ความรู้สึกมั่นคง สง่างาม มีโครงสร้างระยะยื่นได้แก่ เขี้ยวอ่อน-แก่ ฟ้า น้ำเงิน ฯลฯ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับโครงสร้างของผลงานชุดอื่นๆ ที่จัดวางด้วยกัน การเคลือบสีตกแต่งพื้นผิวให้เนียนลื่น เป็นมันวาว เพื่อให้มีความสวยงามในเวลากลางวัน มีจุดเด่นในจังหวะการเจาะช่องตามลวดลายพรรณพฤกษาและการเจาะช่องขนาดใหญ่ทั้งสี่ด้านของรูปทรงโคมไฟ ทำให้อากาศไหลเวียนจากภายในสู่ภายนอกรวมทั้งให้แสงสว่างจากโคมไฟลอดออกมาตามช่องที่เจาะไว้สร้างบรรยากาศละมุนละไมด้วยแสงสลัวๆ ประดับตกแต่งสวนในยามค่ำคืน

ผลงานชุดที่ 4 กระถางปลูกไม้ประดับ

ภาพที่ 12 กระถางปลูกไม้ประดับ

วิเคราะห์ผลงานชุดกระถาง

การออกแบบกระถางปลูกไม้ประดับ ได้แนวคิดมาจากรูปทรงของต้นกระบองเพชร นำมาออกแบบให้เกิดรูปทรงเรียบง่าย ในลักษณะของรูปทรงกลมตกแต่งพื้นผิวลวดลายนูนต่ำไม่เกินร้อยละ 40 ตามลักษณะของพืชขนาดเล็กที่ขึ้นอยู่ตามซอกหินหรือต้นไม้ใหญ่ เน้นความโดดเด่นของลวดลายพรรณพฤกษาด้วยการขุดลวดลายเป็นร่องลึก-ตื้น เพื่อให้เกิดน้ำหนักอ่อน-แก่บนพื้นผิว พร้อมทั้งการเจาะช่องว่างขนาดต่างๆ ให้เกิดน้ำหนักที่เข้มที่สุด มีพื้นผิวเรียบลื่นเป็นมันวาวด้วยการเคลือบสีเขียวใสสวยงาม

การนำผลงานชุดกระถางปลูกไม้ประดับไปใช้งานจริง ต้องคำนึงถึงรูปทรงและขนาดของต้นไม้ที่เหมาะสมกับรูปทรงกระถาง เพื่อส่งเสริมให้เกิดความงามที่กลมกลืน และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา ตกแต่งสวนที่สื่อสารเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติพร้อมทั้งพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์งานเครื่องปั้นดินเผาจากการผสมผสานทักษะทางด้านงานศิลปะในแขนงต่างๆ ตามความถนัดอันมีที่มาจากความบันเทิงใจของธรรมชาติ กระตุ้นให้เกิดการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล สู่กระบวนการวิเคราะห์ แล้วนำผลจากการศึกษาและวิเคราะห์มาออกแบบให้สอดคล้องกับแนวคิด โดยกำหนดรูปแบบผลงานให้มีรูปทรงที่เรียบง่าย เพื่อเน้นการตกแต่งพื้นผิวลวดลายนูนต่ำแสดงออกถึงความอ่อนช้อยเลื่อนไหลของพืชพรรณพฤกษาให้เห็นได้เด่นชัดด้วยวิธีการขุด ชีด แกะ เจาะและการปั้นเพิ่มความนูนของลวดลาย พร้อมด้วยการเคลือบพื้นผิวชั้นนอกด้วยเคลือบสีต่างๆ เพิ่มสีส้มและความน่าสนใจให้แก่ชิ้นงาน ซึ่งประกอบด้วย ชุดเก้าอี้ห้าตัว โคมไฟ กระถางปลูกไม้ประดับสามใบ และชุดแผ่นปูพื้นทางเดินในสวน ใช้วัตถุดิบจากเนื้อดินผสมระหว่างดินพื้นบ้านสุพรรณบุรีร้อยละ 30 และดินปอร์ซเลนสูตร PBA ของบริษัทคอมพาวด์เคลย์ร้อยละ 70 ขึ้นรูปด้วยกรรมวิธีการปั้นกด การทำเป็นแผ่น และการบีบจากแม่พิมพ์ เผาที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และเผาเคลือบที่อุณหภูมิ 1,200 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นการเผาแบบสันดาปสมบูรณ์ ผลที่ได้คือผลงานที่มีรูปแบบแปลกใหม่และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นผลงานที่มีความงามตามอุดมคติ แนวคิด และวัตถุประสงค์ก่อให้เกิดสุนทรียภาพสามารถตอบสนองต่อหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยและเป็นผลงานศิลปะสำหรับประดับตกแต่งสถานที่ให้งดงาม

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการประสานคุณค่าด้านความงามและคุณสมบัติด้านประโยชน์ใช้สอย ในด้านการออกแบบได้ประสานทักษะด้านทัศนศิลป์ในการออกแบบรูปทรงและทักษะทางจิตรศิลป์ในการสร้างสรรค์ลวดลายตกแต่งพื้นผิว ผลที่ได้คือการประสานทางความรู้สีกมั่นคงและความรู้สึกเคลื่อนไหว โดยมีความบันเทิงใจจากความงามตามธรรมชาติเป็นที่มาของแนวคิด

นำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยนำกฎเกณฑ์การสร้างสมดุลในธรรมชาติมาผสมผสานกับหลักการและทฤษฎีทางศิลปะในทุกองค์ประกอบให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีรูปแบบงดงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่สำคัญมีคุณสมบัติเหมาะสมกับรูปแบบสวนธรรมชาติและสภาวะอากาศเมืองไทย

ผู้วิจัยได้นำผลงานเครื่องปั้นดินเผาตกแต่งสวน จากแนวคิดพรรณพฤกษา ให้กลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม จำนวน 15 คน ประเมินความพึงพอใจ ผลการประเมินมีค่าระดับเกณฑ์เฉลี่ยรวมตามลำดับดังนี้ กลุ่มนักวิชาการ มีค่าเฉลี่ยรวมดีมากที่สุด 4.9 กลุ่มนักออกแบบ/ตกแต่งสวน มีค่าเฉลี่ยรวมดีมากที่สุด 4.8 กลุ่มบุคคลทั่วไป มีค่าเฉลี่ยรวมดีมากที่สุด 4.7 จากค่าเฉลี่ยรวมของผลการประเมินพบว่า ค่าระดับความพึงพอใจ อยู่ในเกณฑ์ดีมากที่สุด สรุปผลได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์สามารถตอบสนองต่อความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายได้

ข้อเสนอแนะ

1. วางแผนการทำงานให้เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ เพราะผลงานคือหลักฐานทางประวัติของตนเอง
2. นำแนวทางการออกแบบไปปรับใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในระดับอุตสาหกรรม ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการผลิตให้ดีขึ้นได้

บรรณานุกรม

- ชลุด นิ่มเสมอ. (2544). องค์ประกอบศิลปะ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทวี พรหมพฤกษ์. (2523). วิชาเครื่องเคลือบดินเผาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทรงพันธ์ วรรณมาศ. (2532). เครื่องปั้นดินเผา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปรีดา พิมพ์ขาว. (2539). เซรามิกส์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพจิตร อิงศิริวัฒน์. (2541). เนื้อดินเซรามิก. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- _____ . (2547). รวมสูตรเคลือบเซรามิก(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- มาโนช กงกะนันท์. (2538). ศิลปะการออกแบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิลป์ พีระศรี. (2546). ศิลปวิชาการ. กรุงเทพฯ : วิสคอมเซ็นเตอร์.
- สุขุมาล เล็กสวัสดิ์. (2548). เครื่องปั้นดินเผาพื้นฐานการออกแบบและปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ : แอคทีฟ พรีนติ้ง.
- Artigas,I. (1992). Modernisme Art Nouveau in Bcelona.Chaina : Loft Publications.
- Gengli, L. Oriental Motifs in Modern Design. Hong Kong, Chaina :Sendpoints Publishing.
- Spence,P. (2002). The Encyclopedia of Pottery Techniques. New York : Sterling Publishing
- Whitner, J.K. (1992). Stonescaping A Guide to Using Stone in Your Garden.Pownal, Vermont :Storey Communication.

